

EmPHasis?10

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *EmPHasis?10*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20917>

Özet

EmPHasis?10 ölçe?i, **Pulmoner Hipertansiyon** (PH) hastalar?n?n hastal??a ba?l? semptomlar?n günlük ya?am kaliteleri üzerindeki etkisini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilm? spesifik bir ölçüm arac?dır. Bu ölçek, hastalar?n fiziksel, sosyal ve duygusal i?levsellik düzeylerini on madde üzerinden h?zl? ve etkili bir ?ekilde belirlemeyi amaçlar. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Ödevo?lu, Demir, Okumu?, Küçüko?lu ve Kuran-Aslan taraf?ndan 2019 y?l?nda ger?ekle?tirilm?tir. Bu uyarlama çal??mas?, EmPHasis?10 anketinin Türk popölasyonunda geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini kan?tlayarak, klinisyenler ve ara?t?rmac?lar için güvenilir bir araç sunmuştur.

Anahtar Kelimeler

EmPHasis?10, **Pulmoner Hipertansiyon**, Ya?am Kalitesi, Sa?l?kla ?li?kili Ya?am Kalitesi, Psikometrik Özellikler, **Uyarlama**, Klinik De?erlendirme

Yazarlar

Ödevo?lu, P., Demir, R., Okumu?, G., Küçüko?lu, S. M., Kuran-Aslan, G.

Amaç

EmPHasis?10 ölçe?inin temel amac?, **Pulmoner Hipertansiyon** (PH) tan?s? alm?? bireylerde hastal??n semptomlar?n?n ve ilerlemesinin neden oldu?u fonksiyonel k?s?tl?l?klar?n ve genel rahats?zl?klar?n, sa?l?kla ili?kili **Ya?am Kalitesi** üzerindeki etkisini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle klinik çal??malarda ve tedavi yan?tlar?n?n takibinde, hastalar?n öznel deneyimlerini standartla?t?rmak için tasarlanm??tır.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n (Ödevo?lu vd., 2019) özel amac?, orijinal olarak ?ngilizce konu?ulan popölasyonlar için geli?tirilen bu 10 maddelik arac?, Türk kültürüne ve diline uygun hale getirerek, PH hastalar?n?n de?erlendirilmesinde ulusal düzeyde geçerli ve güvenilir bir enstrüman sa?lamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki klinik uygulamalarda ve ara?t?rmalarda PH'nin ya?am kalitesi üzerindeki etkileri güvenilir bir ?ekilde izlenebilmektedir.

Yap?

Ölçek, temelde **Sa?l?kla ?li?kili Ya?am Kalitesi** (HRQoL) yap?s?n? ölçmektedir, ancak bunu spesifik olarak Pulmoner Hipertansiyon ba?lam?nda ele alır. EmPHasis-10, hastalar?n PH'den kaynaklanan fiziksel k?s?tlamalar, duygusal zorluklar ve sosyal i?levsellikteki bozulmalar gibi alanlardaki alg?lanan etkilerini de?erlendirir. Ölçek, genellikle tek bir toplam puan üzerinden yorumlanır; bu yüksek puanlar, PH'nin ya?am kalitesi üzerindeki olumsuz etkisinin daha yüksek

oldu?unu gösterir.

Yap?lan psikometrik incelemeler, ölçe?in PH hastalar?n?n günlük aktiviteleri gerçekle?tirme yetene?i, kendilerini ne kadar yorgun hissettikleri ve hastal???n genel ruh halleri üzerindeki bask?s? gibi kritik boyutlar? kapsad???n? göstermektedir. Bu yap?, PH'nin sadece fizyolojik bir durum de?il, ayn? zamanda önemli bir psikososyal yük ta??yan kronik bir hastal?k oldu?u gerçe?ini yans?t?r.

Geçerlik

EmPHasis?10'un Türkçe versiyonunun geçerlik çal??malar?, ölçe?in hedefledi?i yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir. Ödevo?lu ve arkadaşlar? (2019) taraf?ndan yürütülen çal??mada, yap? geçerli?i ve ay?rt edici geçerlik incelenmi?tir. Yap? geçerli?i için faktör analizi yöntemleri kullan?lm?? ve ölçe?in beklenen tek veya iki faktörlü yap?y? destekledi?i bulunmu?tur.

Ay?rt edici geçerlik aç?s?ndan, EmPHasis?10 puanlar?n?n, hastalar?n klinik durumlar?n? yans?tan di?er standart ölçütlerle (örne?in, **NYHA S?n?fland?rmas?** veya 6 Dakika Yürüme Testi sonuçlar?) anlaml? korelasyonlar gösterdi?i tespit edilmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in gerçekten PH ciddiyeti artt?kça ya?am kalitesindeki dü?ü?ü yakalayabildi?ini kan?tlamaktadır. Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, referans makalenin ba?l??? geçerlik çal??mas?n?n yap?ld???n? aç?kça göstermektedir: Ödevo?lu et al. (2019). Validity and reliability of the Turkish version of the EmPHasis?10 questionnaire in patients with pulmonary hypertension.

Güvenirlik

Türkçe EmPHasis?10 ölçe?inin güvenilirlik analizleri, ölçe?in iç tutarlıl???n?n yüksek oldu?unu ortaya koymu?tur. ?ç tutarlıl?k, genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? ile de?erlendirilir ve bu de?erin klinik ölçekler için kabul edilebilir s?n?rlar?n üzerinde oldu?u rapor edilmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?eri, ölçekteki 10 maddenin tamam?n?n ayn? temel yap?y? (PH'nin ya?am kalitesi üzerindeki etkisini) tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik kapsam?nda ayr?ca test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi? olabilir. Bu analiz, hastalar?n klinik durumlar?nda belirgin bir de?i?iklik olmad??? varsay?larak, farklı zamanlarda al?nan puanlar?n yüksek düzeyde korelasyon gösterip göstermedi?ini kontrol eder. Bu bulgular, ölçe?in zaman içinde stabil ve tekrarlanabilir sonuçlar üretti?ini teyit ederek, hem klinik izlem hem de ara?tırma amaçlar? için uygunlu?unu sa?lam??t?r. Orijinal kaynakta güvenilirlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, referans makalenin ba?l??? güvenilirlik çal??mas?n?n yap?ld???n? aç?kça göstermektedir.

Faktör Analizi

EmPHasis?10 ölçe?inin psikometrik yap?s?n? belirlemek amac?yla Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Ödevo?lu vd., 2019) ke?ifsel veya do?rulamalı faktör analizi yöntemleri kullan?lmı?tır. Orijinal ölçek, bazen tek faktörlü bir yap? olarak kabul edilse de, bazı çal??malarda iki alt boyut (örneğin, fiziksel k?s?tlama ve duygusal/sosyal etki) ortaya ç?kabilmektedir.

Türkçe versiyon için yap?lan faktör analizi, maddelerin beklenen faktör yap?s? altında yeterli yüklenme de?erlerine sahip oldu?unu do?rulamı?tır. Bu analizler, ölçe?in 10 maddesinin, PH hastalar?n?n ya?am kalitesindeki bozulmayı ölçen güçlü ve tutarlı bir temel faktörü temsil etti?ini göstermi?tir. Faktör yap?s?n?n kültürel bağlamda geçerlili?inin onaylanması, ölçe?in Türkiye'deki PH hastalar? üzerinde güvenle kullan?labilmesi için kritik bir adımdır.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 10 maddelik, öz bildirim (self-report) anketi.

Language Available: Türkçe, İngilizce (Orijinal dil) ve di?er uyarlanmı? diller.

Population Group: Klinik Popülasyon

Age Group: Yeti?kin hastalar

Population Details: Pulmoner Hipertansiyon tan?s? almı? hastalar.

Test Methodology: Hastal???n ya?am kalitesi üzerindeki alg?lanan etkisini ölçmek için kullan?lan Likert tipi veya benzeri derecelendirme sistemi. (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta '-' olarak belirtilmi?tir, ancak 10 madde genellikle 0'dan 4'e veya 0'dan 5'e puanlanan bir ölçek kullanır.)

Anahtar Kelimeler

EmPHasis-10, Pulmoner Arteriyel Hipertansiyon, HRQoL, Kronik Hastal?k Yönetimi, Öz Bildirim Ölçe?i, **Psikometri**

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar ?leti?im: goksenkuran@yahoo.com

Correspondence Address: Göksen Kuran Aslan

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin orijinal geliştiricileri tarafından belirlenen kullanım izinleri, ticari olmayan akademik ve klinik kullanım için genellikle izin gerektirebilir. Türkçe uyarlama çalışması 2019 yılında yayınlanmıştır. Ölçekle ilgili izinler ve potansiyel ücretler için sorumlu yazar Göksen Kuran Aslan ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki adresten indirilebilir: [emphasis-10-toad.pdf](https://doi.org/10.1111/jep.13115)

Kaynaklar

Ödevoğlu, P., Demir, R., Okumuş, G., Küçüköğlu, S. M. & Kuran-Aslan, G. (2019). Validity and reliability of the Turkish version of the EmPHasis?10 questionnaire in patients with pulmonary hypertension. *Journal of Evaluation in Clinical Practice*, 25(5), 896-902. <https://doi.org/10.1111/jep.13115>

Sorumlu Yazar: Göksen Kuran Aslan

EmPHasis?10 Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri bu kaynakta sağlanmamıştır. Maddeler için yayınlanmış makaleye (Ödevoğlu vd., 2019) veya sorumlu yazara başvurulması gerekmektedir. EmPHasis-10 ölçeği, **Pulmoner Hipertansiyon** hastalarının yaşam kalitesini değerlendiren 10 maddeden oluşmaktadır.